

Motion till riksdagen 2018/19:2197

av **Ida Karkiainen m.fl. (S)**

En rättvisare finansiering av fornminnesutgrävningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till en mer rättvis och solidarisk finansiering av fornminnesutgrävningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fornlämningar är en del av vårt kulturarv och utgör spår efter äldre mänsklig verksamhet. Fornlämningar ger oss möjligheten att uppleva och förstå hur samhället vuxit fram. Det är därför angeläget att skydda och vårda kulturmiljön, vilket regleras i kulturmiljölagen (SFS 1988:950). Enligt lagen är det förbjudet att förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning men i vissa fall kan länsstyrelsen ge tillstånd till ingrepp. Den som utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas. En fastighet med fornlämningar innebär restriktioner för om och hur du kan bygga, bygga till, placera komplementbyggnader eller göra andra markingrepp. Riksantikvarieämbetet uppmanar att ”vid markexploateringar ska fornlämningar i möjligaste mån undvikas, men om behovet att ta bort en fornlämning överstiger intresset av att bevara den, t ex vid ett vägbygge eller i samband med att nya bostäder ska uppföras, kan länsstyrelsen ge tillstånd till att fornlämningen tas bort. Som villkor kräver länsstyrelsen en arkeologisk undersökning.”

Att principen om betalningsansvar för den arkeologiska undersökningen faller på exploitören är en god princip, dock kan kostnaderna också bli stora om fynden är svårbestämda och omfattande. Det kan exempelvis bli en stor betalningsbörda för enskilda kommuner (ofta landsbygdskommuner) som är fornlämningstäta och som samtidigt är i behov av att bygga nya äldreboenden, bostäder eller skolor. I vissa delar av landet där efterfrågan och pris är höga kan en fornlämningsutgrävning betraktas som en mindre fördyring. I andra delar av landet kan den kostnadsmässiga pålaga en utgrävning medför innebära att projekt blir ekonomiskt oförsvarliga.

För att stötta både samhällets tillväxt och utveckling samt bevarandet av fornminnen finns anledning att utreda om finansieringssystemet bör ses över.

Ida Karkiainen (S)

Linus Sköld (S)

Emilia Töyrä (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Sanne Lennström (S)